

Brussels, 18 April 1996
f:\union\bureau\avener.en

During the last Bureau meeting, I was given the mandate to submit concrete proposals regarding "The future of the PES".

Please find below the document which was submitted to the Bureau, but which has been slightly amended.

THE FUTURE OF THE PES

However simplistic it may appear, the *raison d'être*, and therefore the future, of the PES is to **be a party, to be socialist and to be European**.

I. TO BE A PARTY

By changing our name, did we not clearly show that we wanted to be more than a federation, confederation or union?

Nevertheless, it is true that we are not, or not yet, and perhaps we never will be, a party in the national, and therefore conventional, sense of the word.

For example, a party is responsible for selecting candidates for elections, something which would not fall within our responsibility if, one day, one had to elect a 'President' of the European Union.

A party must carry out electoral campaigns, win them and come to power. We can participate in writing a manifesto, in organizing joint campaigns and displaying solidarity among ourselves, in encouraging a 'European' presence on every national list (and in local elections) but the electoral campaigns, even for the European Parliament, remain essentially a national affair.

Can our party be anything other than a reflection of the European institutions, and therefore be based on the principle of subsidiarity and the sharing of sovereignty, shifting continuously between an inter-state and federalist approach, aiming to overcome this contradiction in an active and not just symbolic manner?

Lawyers and political scientists and now the Institutional Committee of the European Parliament are currently attempting to establish a definition for the 'political parties at

European level' referred to under Article 138a of the Treaty, of which we could now be said to represent either the forerunners or the most advanced form.

What is certain is that already we represent more than the sum of our member parties, and that the list of what we already do can stand alongside that of what we would like to do. Whilst certain things require additional resources others do not, although all require the political will of our member parties.

ONE CHAIRMAN, MANY LEADERS

Our 'Conference of Leaders' probably constitutes one of our greatest successes recently.

Those who have attended and participated in them are unanimous in their praise for the seriousness of the discussions, the frankness of the exchanges, the quality of the contributions and the high level of participation.

The formula is constantly being improved, but it is already true to say that a real team spirit has been established.

The decision to hold meetings of the socialists in the European Council, the decision to charge the PES secretariat with bringing together the 'Sherpas' a few weeks beforehand, are proof of the determination to form a united front within the European Union as the PES rather than separate entities.

It is equally significant that our eight 'prime ministers/leaders' have no reservations about convening under the chairmanship of the Chairman of the PES, acknowledging the importance of the over-arching nature of the PES.

CONCRETE PROPOSALS

"Sherpas" meetings to prepare the Conference of Leaders which precede the European Council meetings.

Meetings of the socialist members of the Council.

The President and Vice-Presidents could speak more often on behalf of the Party of European Socialists within their field of responsibility.

ONE BUREAU, MANY NETWORKS

After the creation of the Union of Socialist Parties of the EC, the backbone of what was later to become the PES was formed by the Bureau, which included all those responsible for international relations within our member parties.

It is this network of comrades who are in constant touch with each other within the PES, bilaterally and multilaterally, which allows the PES to narrow the gap between different points of view, to find a consensus and to adopt the common positions which enable us to exist in practice. This is why the preparation of political debate within the PES is so important. The suggestion by Vice-Chairman Philippe Busquin to invite each Commissioner in turn should help in this regard and it could be extended to include the participation of ministers in certain debates.

The adoption of decisions must be sufficiently well prepared to enable them to take as little time as possible, with the administrative issues being dealt with by the secretariat under the political authority of the Chairman and the Treasurer (and the Vice-Chairmen in their areas of responsibility).

CONCRETE PROPOSALS

To reserve the Bureau meetings for debates and political decision-making.

To diffuse information more efficiently through "FaxInfo" and by sending out documents.

To better prepare Bureau meeting by sending working documents and decision-making proposals out in advance.

To use Internet to avoid delay and postal costs.

The network formed by the Bureau could usefully be complemented by a multitude of other networks of offices of member parties to exchange ideas and experience regarding the most pressing issues of our time: unemployment, the environment, taxation, security, culture, equality, communication ... ?

The possibilities are endless and out of all proportion to the resources actually available.

A proliferation of 'working groups' would quickly bankrupt the PES and leave no resources for other activities.

CONCRETE PROPOSALS

Meetings of socialist members of the specialised Councils with the "theme" persons responsible from the parties (eg. Ministers of Finance, Social Affairs, Research, Environment, Transport...)

The aim is not to multiply meetings but to build up bilateral contacts based on (annual?) meetings, to exploit the Internet, in particular to have access to thematic debates via a password.

MANY SOCIALISTS, ONE PUBLIC

The PES will not truly be the party of European socialists unless they themselves have a sense of belonging to our common organization. The holding of our party conference every other year certainly helps in this regard, but it is an expensive exercise and cannot be held more frequently.

CONCRETE PROPOSALS

Could one not envisage a way of fruitfully involving out regional structures in the preparatory discussions, with the Bureau submitting certain issues for discussion, posing certain questions?

One effective way to do this would appear to be the establishment of closer links between the PES and the bodies and publications of our member parties in order for them to keep their members up-to-date on PES activities. Journalists from these journals could be invited in turn to Leaders' meetings and to annual meetings of these same journalists.

To propose a "PES Tribune" in their columns.

The PES-FAX-INFOS also appear quite useful, with each party deciding on their level of circulation.

Similarly, a PES bulletin board on the Internet for European socialists could also play a useful role.

Holding 'summer schools' open to regional frameworks within our budget limit.

Our youth organization, ECOSY, has shown the way and has some experience in this area.

European socialists will get to know the PES better if there is media coverage of its activities and if we are able to mount **joint campaigns**, as we did against the nuclear tests and as could be done for the 1996 Intergovernmental Conference. After all, is it not a characteristic of a political party to organize information campaigns to publicize its ideas? Regrettably our resources are almost non-existent and do not allow us properly to carry out the tasks of "forming a European awareness" and "expressing the political will of the citizens of the Union" referred to in Article 138a of the Treaty.

During the last debate on the budget, the PPE tabled an amendment seeking to redress the balance to some extent by providing European parties with ECU 1 000 000 of funding. The socialist members of the European Parliament's Committee on Budgets opposed this

move and, no doubt, justifiably so since this kind of decision should derive from political decisions rather than precede them.

CONCRETE PROPOSALS

*To generalise the intervention of non-national European socialists in public meetings.
Reciprocal support during national electoral campaigns.*

*To designate non-national European socialists for local and European elections.
To generalise double membership for socialists residing in a different country than their nationality.*

To coordinate socialist sections - of the different parties - under the responsibility of the Party of the country of residence.

To organise joint campaigns with the parliamentary group on subjects which have been decided on together.

*To adopt a budgetary line to allow **“European Parties”** to contribute to the **“expression of the political will of the citizens of the Union”** (art.138a of the Treaty)*

MANY ELECTED SOCIALISTS, A SINGLE PARLIAMENTARY GROUP

The relations between the party and its parliamentary group or groups vary enormously from country to country. Sometimes the leader in parliament is automatically the leader of the party; sometimes the party leadership dictates what political line the parliamentary group should adopt; between these two extremes, there are endless variations and nuances in freedom of action.

The PES and its parliamentary group should constantly be devising a new approach which is different from those traditionally pursued nationally since the European bodies and institutions differ from national institutions even if they may be based on them.

The PES Bureau will never meet often enough to be a body whose political decisions could be imposed on Members of the European Parliament (presupposing that the balance of political power allowed it).

The PES can rightly be proud of the fact that its Parliamentary Group is the largest in Parliament where it acts as a driving force. The PES can rightly be proud of the degree of integration, coordination and initiative attained by its Parliamentary Group. But does the Group not need a strong party and therefore one with adequate means to enable it to continue to function?

CONCRETE PROPOSALS

*To organise joint meetings of the two Bureaux on subjects of common interest.
To diffuse information to the MEPs on PES activities through letters from the President and through the PES FaxInfo.
Reciprocal invitations to attend meetings and missions.*

We must be grateful to the Group for allowing the party to exist. After all, we are better off than other political groupings (no doubt due to our socialist tradition), and better off than in the past.

The Group makes a real effort to be flexible to allow our meetings of leaders or of the Bureau to go ahead. However, whether or not our meetings held almost always depends on what the Group is able or willing to grant us. However well-disposed the Group is towards us, we cannot use the European Parliament's facilities for Conferences of Leaders held during a parliamentary part-session, as was the case for Madrid and as will be the case for Florence.

How can we take advantage of the extraordinary resources of the European Parliament whilst enjoying greater independence?

Would Article 142 of the Treaty, which allows Parliament to determine its own organizational arrangements, not allow European parties to be given the right to make use of Parliament's facilities to meet before each European Council?

Would Article 142 not allow provision to be made for members of staff of European parties having the same status as Group staff with the possibility of staff moving from one to the other?

The problem is not of a personal but of a structural nature and, this should be stressed again, the situation is rather better in the PES than in other political groupings, and is on the whole better now than at certain times in the past. Nevertheless, the degree of dependency is such that it inevitably has political consequences.

Greater autonomy might be achieved by implementing Article 138a of the Treaty.

ONE TREATY ARTICLE, MANY MEANS

Article 138a of the Treaty opens up various possibilities which could be better defined at the Intergovernmental Conference. In its resolution on the IGC, the European Parliament called for Article 138a of the Treaty to be implemented and expanded on in order to develop the means of expression of European citizens. The former Italian Prime Minister, the current Minister of Foreign Affairs, expressed the wish that political parties should play

a more active role in the integration of Europe, and our Prime Ministers/Leaders could add other weight to this argument.

The central issue appears to be the public funding of parties, as is the practice in numerous Member States, and its incorporation into the Treaty.

Partial funding already exists 'de facto' through the parliamentary Group.

The real choice is thus not whether or not to provide public funding for European parties but

- 1) whether or not this should be openly admitted;
- 2) by how much should current expenditure be increased;
- 3) how the material, financial and human resources should be shared out among the European parties and their parliamentary groups.

In order to fulfil the task set out in the Treaty, should the European parties not be provided with an item 3708a, equivalent to that of the parliamentary groups rather than with the ECU 1 m for all the parties together as proposed by the PPE?

As regards the material and human resources which should be at the disposal of European parties, surely the best solution lies in combining Article 138a of the Treaty with Article 142 establishing the European Parliament's right to determine its own organization.

This would enable the European Parliament to define, jointly with the parties, what constitutes a European party, its rights and obligations within Parliament: staffing, the possibility to hold meetings, material resources ...

It is not a question of wanting everything, but is it not time to review the 'rules of play' ... and thus to discuss them among the European parties and with the parliamentary groups?

The options would be:

- an increase in the present level of funding,
- a formula for allocating the funds to the parties and parliamentary groups
- an intermediate solution providing for a slight increase in funding and a new formula for allocating funds to the parties and parliamentary groups.

In 1978, on the eve of the first direct elections to the European Parliament, the Bureau of the Union of Socialist Parties of the EC called for the Group to allocate 50% of its financial and human resources to the Union.

This was made all the more difficult by the fact that the Union did not enjoy the political weight of the PES of today and that, at the time, each member of staff of the Group was responsible for following the work of several parliamentary committees.

Is it not time to leave the legal discussions behind and to decide, as a matter of policy, whether the PES wants and should have the material means to exist and to function, the means to affirm its identity?

CONCRETE PROPOSALS

Art. 138a is one of the Treaty articles which specifically refers to the European Parliament. Whilst awaiting the adoption of community legislation regarding European parties (proposal by the Commission, opinion from the European Parliament, decision by the Council) which will take a few years, as well as possible Community funding for all the activities and functioning of European parties, the European Parliament could find a legal basis to adopt rules regarding European parties by combining art.138a and 142 (the Parliament's right to determine its own organisation).

Professor Bieber, who was consulted by the Bureau of the Parliamentary Group, considered this solution as conceivable.

In this framework, the Parliament could grant specific status to European parties by deciding on the criteria for recognition.

The European Parliament could therefore grant permission to European parties, which it recognises as such, to meet (eg. Before each European Council meeting in the town where the Council meets and one meeting per month in the Parliament buildings and one or two meetings a year in one of the Union member countries and one meeting per year in one of the candidate countries...), offices and staff (for example 15% of the staff of the Parliamentary group concerned)

This solution is easy and rapid to apply. It does not necessitate the agreement of the Commission or of the Council.

It has the advantage of the maintaining close links between the Party and its Parliamentary Group, whilst granting the Party more means and autonomy.

(II) TO BE SOCIALIST

To affirm a socialist identity we need not necessarily systematically seek to oppose the PPE since the institutional system is designed to encourage a consensus within Parliament and the Committee of the Regions.

To paraphrase Jean Jaurès, we have to strive for the ideal and keep it constantly in our sights, always remembering to understand real life, something of which our comrades in eleven out of fifteen governments are only all too well aware.

The mission entrusted to Jacques Delors, and the 'new model for development' which he will propose at our next Congress will without a doubt help us to define what European socialism should stand for in the XXIst century.

CONCRETE PROPOSALS

The organisation of debates with intellectuals, researchers and politicians on socialism in the 21st century.

Meeting of Foundations and Research Centres on the European socialist movement.

Meeting of persons in charge of journals on socialist theories and ideology.

Possibly, joint journal made up a selection of the best articles published in socialist journals.

To draw up a maximal programme.

III) TO BE EUROPEAN

Even before the signing of the Treaty of Rome, the parties of countries involved in the moves towards European integration, members of a reborn Socialist International, decided jointly to establish a 'liaison Bureau' to facilitate the exchange of views on the new Europe which was in the making.

The PES must now adopt a similar approach to the prospect of enlargement, advocated unanimously by our Leaders, and establish closer links with the member parties of the Socialist International in the countries with which negotiations will begin six months after the conclusion of the IGC. Many of these parties already are full members of, or have observer status in, the PES. We have to be ready to welcome others and to work with them at all levels and on all aspects of the various policies of the European Union.

We must therefore not delay the preparation of the PES for its transition to a higher dimension.

CONCRETE PROPOSALS

We must envisage modifying our financial rules in order to allow EU candidate countries to be amongst us and enable them to participate more fully in our work.

Nevertheless, as reimbursements for travel costs already represents a large portion of our Budget expenditure, we should learn to work closely together without necessarily meeting up but by using all long-distance modern communication link-up means.

Jean-François VALLIN
Secretary-General

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

26 Σεπτεμβρίου 1996

A4-..../96

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με τη θεσμική θέση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων

Επιτροπή Θεσμικών Θεμάτων

Εισηγητής: ο κ. Δημήτρης ΤΣΑΤΣΟΣ

Με επιστολή της 10ης Μαΐου 1996 η Επιτροπή Θεσμικών Θεμάτων ζήτησε εξουσιοδότηση προκειμένου να επεξεργαστεί έκθεση για τη θεσμική θέση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων.

Κατά τη συνεδρίαση της στις 18 Απριλίου 1996, η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε να εγγράψει την έκθεση στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης ολομελείας της ...

[Κατά τη συνεδρίαση της ... ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε, ότι η Διάσκεψη των Προέδρων εξουσιοδότησε την Επιτροπή Θεσμικών Θεμάτων, να εκπονήσει έκθεση γι' αυτό το θέμα.]

Κατά τη συνεδριάσή της στις 29 Μαΐου 1996, η Επιτροπή Θεσμικών Θεμάτων όρισε εισηγητή τον κ. Δημήτρη ΤΣΑΤΣΟ.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 8 και 25 Ιουλίου, 3 Σεπτεμβρίου 1996 ..., η Επιτροπή εξέτασε το σχέδιο έκθεσης.

Κατά την τελευταία συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε την πρόταση ψηφίσματος με ... ψήφους υπέρ, ... ψήφους κατά και ... αποχές.

Έλαβαν μέρος στην ψηφοφορία οι βουλευτές ...

Η έκθεση κατατέθηκε στις ...

Η προθεσμία για την κατάθεση τροπολογιών θα ανακοινωθεί στην ολομέλεια.

3. θεωρεί ως ενδεδειγμένο να εξαρτηθεί η επίκληση του νομικού καθεστώτος του Ευρωπαϊκού Πολιτικού Κόμματος, από το γεγονός ότι μια πολιτική ένωση
- α) λαμβάνει θέση σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής και εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή επιδιώκει μια τέτοια εκπροσώπηση, ή συμμετέχει κατ' άλλο τρόπο στην ευρωπαϊκή διαδικασία σχηματισμού βούλησης,
 - β) είναι οργανωμένη κατά τρόπο, ο οποίος είναι κατάλληλος να εκφράσει την πολιτική βούληση πολιτών της Ένωσης,
 - γ) σύμφωνα προς τους στόχους της και την οργάνωσή της είναι περισσότερο από μια απλή οργάνωση προεκλογικού αγώνα ή μια απλή οργάνωση υποστήριξης μιας πολιτικής ομάδας και της κοινοβουλευτικής εργασίας,
 - δ) δραστηριοποιείται και είναι οργανωμένη σε διεθνικό επίπεδο.
4. θεωρεί ως αναγκαίο, να διευκρινιστούν ορισμένες υποχρεώσεις, τις οποίες πρέπει να εκπληρούν Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα, προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τη θεσμική τους εντολή θα πρέπει
- α) να διαθέτουν καταστατικό οργάνωσης (καταστατικό) και πολιτικό πρόγραμμα, στα οποία θα πρέπει να έχουν πρόσβαση οι ευρωπαίοι πολίτες,
 - β) να σέβονται στο πρόγραμμα και στην δραστηριότητά τους στην πράξη τις θεμελιωμένες στην Συνθήκη για την Ένωση θεσμικές βασικές αρχές της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου,
 - γ) να διαμορφώνουν κατά τέτοιο τρόπο το καταστατικό τους, ώστε ο σχηματισμός πολιτικής βούλησης να πραγματοποιείται σύμφωνα με δημοκρατικές αρχές και οι πολίτες της Ένωσης να μπορούν να εκφράσουν στη διαδρομή του την πολιτική τους βούληση,
 - δ) να διασφαλίζουν τη θεσμική τους ικανότητα προς δράση, για την οποία απαιτούνται καταστατικές διατάξεις και ενδεχομένως η κτήση νομικής προσωπικότητας.
5. θεωρεί ως σκόπιμο, να διευκρινισθούν ορισμένα δικαιώματα των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων, ισχύοντα τόσο έναντι των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και έναντι των κρατών μελών, ειδικότερα
- α) το δικαίωμα της ελεύθερης ίδρυσης κόμματος,
 - β) η γενική πολιτική ελευθερία δράσης,
 - γ) η αξίωση για ίση μεταχείριση,
 - δ) το δικαίωμα, της έκθεσης υποψηφίων σε εκλογές,
 - ε) η δημιουργία μιας προαιρετικής ευρωπαϊκής νομικής μορφής.
6. θεωρεί ως επιβεβλημένο, οι παρεχόμενες επιχορηγήσεις στα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα από κοινοτικούς πόρους
- α) να βασίζονται σε ρητή εξουσιοδότηση από κοινοτική νομική πράξη που έχει εκδοθεί για αυτό το σκοπό και να χαρακτηρίζονται σαφώς στον κοινοτικό προϋπολογισμό ως τέτοιες. ένα πρώτο λογικό βήμα θα ήταν η εγγραφή παρατήρησης υπόμνησης στον προϋπολογισμό,
 - β) να κατανέμονται σύμφωνα με την αρχή της ισότητας ευκαιριών, όπου θα πρέπει να δίνονται δίκαιες ευκαιρίες σε νεοϊδρυόμενα κόμματα,
 - γ) να χορηγούνται ειδικά για την εκπλήρωση της σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφερόμενης εντολής δράσης, που προκύπτει από το άρθρο 138Α της Συνθήκης ΕΚ,

B.
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

I. Η πρόκληση

1. Τα πολιτικά κόμματα στην πολυμορφία, στην οποία τα συναντούμε στην Ευρώπη και σ' όλα τα άλλα μέρη του κόσμου, είναι δημιουργήματα μιάς μακράς παράδοσης στο δρόμο προς τη δημοκρατία, μιάς ιστορικής εξέλιξης, η οποία σήμερα δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Αποτελούν συνεπώς ένα εξελισσόμενο πολιτικό θεσμό. Τα κόμματα αποτελούν αναμφισβήτητο μέρος του ευρωπαϊκού πολιτικού πολιτισμού. Δεν μπορεί να σκεφθεί κανείς μία ισχυρή και θωρακισμένη δημοκρατία με ενεργό συμμετοχή των πολιτών χωρίς ένα σύστημα κομμάτων που να λειτουργεί. Σε πολλά κράτη ο κεντρικός ρόλος των κομμάτων στη διαδικασία του δημοκρατικού σχηματισμού πολιτικής βούλησης αναγνωρίζεται από το Σύνταγμα, η νομική τους θέση ρυθμίζεται από το νόμο και προβλέπεται είτε απλή δυνατότητα είτε αξίωση για επιχορηγήσεις από δημόσιους πόρους, προκειμένου αυτά να μπορούν να εκπληρώνουν την συνταγματική τους αποστολή. Αυτές οι νομικές μορφές δεν είναι εκείνες που δημιούργησαν την υφιστάμενη κομματική πραγματικά. Απλώς την παγίωσαν και την ρύθμισαν.
2. Η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εξελίχθηκε από το ξεκίνημά της κατά τη δεκαετία του '50 κατά τρόπο, που οι ιστορικά διαμορφωμένες πολιτικές δομές περιβλήθηκαν με νέους νομικούς θεσμούς. Φυσικά οι νέες θεσμικές κατασκευές δεν θα ήταν βιώσιμες χωρίς την πολιτική βούληση που στήριξε και στηρίζει την πρακτική τους. Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί, ότι η επιτυχία της πολιτικής ολοκλήρωσης της Ευρώπης προϋποθέτει, σύμφωνα με την δική μας εμπειρία, νομικές μορφές, οι οποίες μπορεί να αναδείξουν και να εκφράσουν την πολιτική βούληση.
3. Ο σχηματισμός πολιτικής βούλησης στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορά όλο και περισσότερα ζωτικά ζητήματα της ευρωπαϊκής κοινωνίας και των πολιτών της - αναφερόμαστε στη νομοθεσία για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, σε κοινά μέτρα για την διασφάλιση της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας κ.ο.κ. Στον ίδιο βαθμό πρέπει να αναπτυχθούν διαδικασίες κατάλληλες για τη δημοκρατική νομιμοποίηση των σχετικών αποφάσεων. Αυτό δεν προϋποθέτει μόνον τη μεταρρύθμιση των θεσμών¹ αλλά και την ενδεδειγμένη εκπροσώπηση των κοινωνικών δυνάμεων τους θεσμούς και μάλιστα κατά τρόπο που ο λόγος τους να λαμβάνεται υπόψη. Με άλλα λόγια: σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό ενώνονται οικονομικές επιχειρήσεις σε διακρατικές μονάδες με κοινή οργάνωση και κοινούς στόχους· τα ιστορικά αναπτυγμένα εθνικά κράτη συνάπτουν μεταξύ τους όλο και στενότερες, π.χ. διυπουργικές μορφές συνεργασίας και υπερεθνικές ενώσεις. Κατ' αναλογία πρέπει και τα ιστορικά αναπτυγμένα κόμματα να αποδεχθούν την πρόκληση, ότι πρέπει ο σχηματισμός πολιτικής βούλησης να οργανωθεί σε διεθνές επίπεδο, εάν αυτός θέλει να έχει αποτελέσματα στο υφιστάμενο πλαίσιο και εάν θέλουμε να αναγνωρισθεί ως ενωσιακά νόμιμος. Με την υπέρβαση ενός εσωστρεφούς εθνικού σχηματισμού πολιτικής βούλησης θα συνέβαλαν τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα σημαντικά στην πραγμάτωση μιας όλο και στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης. Αυτό δεν θα αποτελούσε μόνον συμβολή για μεγαλύτερη εγγύτητα στον πολίτη και στην αξιοπιστία των ευρωπαϊκών θεσμών, αλλά και ένα χρήσιμο βήμα στην προσπάθεια για υπέρβαση της υφιστάμενης κρίσης αξιοπιστίας των εθνικών κομματικών θεσμών.

¹ πρβλ. σχετικά τις απαιτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στα ψηφίσματα της 13ης Μαρτίου 1996 (έκθεση Dury/Maij-Weggen), ΕΕ C 96 της 01.04.1996, σελ. 77 επ. και της 17.05.1995, (έκθεση Bourlanges/Martin), ΕΕ C 151 της 19.06.1995, σελ. 56 επ.

III. Το περιεχόμενο της θεσμικής επιταγής

8. Το άρθρο 138Α της Συνθήκης περιέχει μία θεσμική επιταγή, η οποία είτε ευθέως είτε ερμηνευτικώς συνεπάγεται τόσο δικαιώματα όσο και υποχρεώσεις των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων. Κατ'αυτόν τον τρόπο η δημοκρατική απαίτηση της ασφάλειας δικαίου επιβάλλει μία διευκρίνιση, ως προς το πότε μπορούμε να θεωρήσουμε μία οργάνωση ως Ευρωπαϊκό Πολιτικό Κόμμα. Λόγω του ότι βρίσκομαστε στο μέσον μίας ζωντανής εξέλιξης, θα ήταν ατυχής η προσπάθεια ενός θεωρητικού ορισμού. Θα ήταν μεγάλος ο κίνδυνος να αποκλείσουμε ή να εμποδίσουμε εξελίξεις ή αλλοιώσεις ή δημιουργία νέων πολιτικών σχηματισμών χωρίς να χρειάζεται. Όταν το άρθρο 138Α της Συνθήκης ομιλεί περί "πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο" αναφέρεται βέβαια στην παράδοση και την ιστορική εξέλιξη των κομμάτων στα κράτη μέλη. Ο σχηματισμός κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο ενέχει πέραν αυτών οργανωτικές ιδιαιτερότητες. Χωρίς να δίνουμε μ'αυτό έναν καταληκτικό ορισμό, θα πρέπει να απαιτήσουμε, τα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα να έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα οποία απορρέουν από την εικόνα των πολιτικών κομμάτων της Ένωσης και που - *mutatis mutandis* - μεταφέρονται στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
9. Προκειμένου μία πολιτική οργάνωση να μπορεί να επικαλεσθεί το καθεστώς του Ευρωπαϊκού Πολιτικού Κόμματος πρέπει - με την επιφύλαξη του ρόλου των κομμάτων που δραστηριοποιούνται στο επίπεδο των κρατών μελών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαδικασίας σχηματισμού βούλησης - ειδικότερα:
- α) να λαμβάνει θέση σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής και να εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή να επιδιώκει μια τέτοια εκπροσώπηση, ή να συμμετέχει κατ' άλλο ανάλογο τρόπο στην ευρωπαϊκή διαδικασία σχηματισμού βούλησης.
 - β) να είναι οργανωμένη κατά τρόπο κατάλληλο ώστε να μπορεί να εκφράσει την πολιτική βούληση πολιτών της Ένωσης.
 - γ) ως προς τους σκοπούς και την οργάνωση να είναι περισσότερο από μία απλή οργάνωση προεκλογικού αγώνα ή μία απλή οργάνωση υποστήριξης της κοινοβουλευτικής ομάδας και της κοινοβουλευτικής εργασίας.
 - δ) να δραστηριοποιείται και να είναι οργανωτικά παρούσα στην επικράτεια τουλάχιστον δύο κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
10. Για την αναγκαιότητα αυτών των ουσιαστών χαρακτηριστικών εκτίθενται οι ακόλουθες απόψεις:

όσον αφορά το α)

Το άρθρο 138Α της Συνθήκης ΕΚ δημιουργεί μία σαφή σχέση μεταξύ των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η πολιτική ελευθερία ως βασικό δικαίωμα των πολιτικών κομμάτων δεν μπορεί να νοηθεί ως υποχρέωση για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 138Α της Συνθήκης. Ωστόσο θα πρέπει να απαιτηθεί το πρόγραμμα και η δραστηριότητα Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων να σχετίζονται με τις ευρωπαϊκές πτυχές πολιτικών θεμάτων, πράγμα το οποίο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να λάβει και την μορφή της απόρριψης ευρωπαϊκών λύσεων.

- γ) να διαμορφώνουν το καταστατικό τους κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ο σχηματισμός της πολιτικής τους βούλησης να πραγματοποιείται σύμφωνα με δημοκρατικές αρχές και οι πολίτες της Ένωσης να μπορούν να συμπράτουν κατά την διαδρομή της στην διαμόρφωση της πολιτικής τους βούλησης.
- δ) να διασφαλίζουν την θεσμική τους ικανότητα προς ενέργεια για την οποία απαιτούνται καταστατικές διατάξεις και υπό προϋποθέσεις η απόκτηση της νομικής προσωπικότητας.

12. Οι απαιτήσεις αυτές δικαιολογούνται από τους ακόλουθους λόγους:

όσον αφορά το α)

Η συνταγματική αποστολή των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων συνίσταται στην συμμετοχή τους στη δημόσια πολιτική ζωή. Η δημοκρατική κοινή γνώμη έχει μία βασική αξίωση για διαφάνεια, η οποία για τα πολιτικά κόμματα μπορεί να δημιουργηθεί μόνον εφ' όσον υπάρχει καταστατικό οργάνωσης και πρόγραμμα που να έχουν κατατεθεί ρητά και να είναι ελεύθερη η πρόσβαση σ' αυτά.

όσον αφορά το β)

Τα ειδικά δικαιώματα των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων δεν μπορούν, ωστόσο, να επικληθούν από τέτοιες ενώσεις, οι οποίες καταπολεμούν τα θεμέλια του δημοκρατικού σχηματισμού βούλησης.

όσον αφορά το γ)

Η εσωτερική δομή των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων πρέπει να αντιστοιχεί στη θεσμική τους αποστολή.

όσον αφορά το δ)

Προϋπόθεση της ικανότητας των πολιτικών κομμάτων για δράση είναι να μπορούν να εμφανίζουν το ίδιο θεσμικό υποκείμενο. Υπάρχουν διαφορετικές παραδόσεις και ιστορικές εξελίξεις που προσδιορίζουν το ζήτημα εάν για την εμφάνισή τους ως ίδιο θεσμικό υποκείμενο απαιτείται η κτήση νομικής προσωπικότητας. Ενδεχομένως είναι δυνατόν να επαρκούν οι κατάλληλοι κανόνες εκπροσώπησης και κανόνες λήψης αποφάσεων. Όσον αφορά τα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα θα πρέπει, για αυτό το λόγο, η νομική προσωπικότητα να μην επιβάλλεται δεσμευτικά, αλλά αντιθέτως είναι το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προβλέπει την κατάλληλη νομική μορφή για όσα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα επιθυμούν να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα.

13. Βάσει της θεσμικής τους αποστολής τα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα έχουν ειδικά δικαιώματα. Είναι κυρίως δικαιώματα ελευθερίας και ίσων ευκαιριών. Κατά την πραγμάτωσή τους πρέπει να ληφθεί υπόψη, ότι η δραστηριότητα Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων αναφέρεται μεν στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πραγματοποιείται όμως σ' έναν όχι υπερεθνικό χώρο, αλλά στην επικράτεια των κρατών μελών. Τα δικαιώματά τους πρέπει για το λόγο αυτό να ισχύσουν τόσο εναντί των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και εναντί των οργάνων των κρατών μελών. Παράλληλα με το δικαίωμα της ελεύθερης ιδρύσεως κόμματος, με τη γενική πολιτική ελευθερία προς δράση τα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα έχουν την αξίωση ίσης μεταχείρισης. Πρέπει εν προκειμένω να αναφερθεί επίσης το δικαίωμα της υποβολής υποψηφιοτήτων σε εκλογές - εν προκειμένω εξετάζονται κατά πρώτον λόγο οι Ευρωπαϊκές εκλογές - και η ελεύθερη πρόσβαση σ' όλες τις πληροφορίες, οι οποίες συνδέονται λογικά με την εκπλήρωση της αποστολής τους. Πέραν αυτών θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ευρωπαϊκή νομική μορφή, για την οποία τα κόμματα μπορούν να αποφασίσουν προαιρετικά.

17. Παρά την διευκρίνιση αυτή των θεσμικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων μπορεί να υπάρξει σε μεμονωμένες περιπτώσεις διαφωνία, εάν μία πολιτική ένωση εκπληρεί τις τιθέμενες απαιτήσεις ή μπορεί να επικαλεσθεί μία συγκεκριμένη αξίωση. Σ' αυτό το πολιτικά ιδιαίτερα δυσχερές θέμα δεν φαίνεται ενδεδειγμένο να ανατεθεί η επίλυση της διαφοράς αποκλειστικά σ' ένα δικαιοδοτικό όργανο ή ακόμη σ' ένα διοικητικό όργανο. Λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά καθήκοντα της Επιτροπής ως θεματοφύλακα των Συνθηκών και του Δικαστηρίου ως φύλακα του δικαίου πρέπει η επίλυση της διαφοράς να πραγματοποιηθεί με πολιτική ευθύνη. Ο εισηγητής θέτει για το λόγο αυτό την ακόλουθη λύση προς συζήτηση: σε διαφορές για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων αποφασίζει, με την επιφύλαξη της δικαστικής οδού του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ένα διαιτητικό δικαστήριο από τρεις ανεξάρτητες προσωπικότητες που ορίζονται από τους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

IV. Νομικές μορφές

18. Η μέχρι τώρα αναπτυχθείσα αποσαφήνιση της θεσμικής διάστασης του άρθρου 138Α της Συνθήκης ανοίγει ένα ευρύ πλαίσιο, εντός του οποίου μπορούν να αναπτυχθούν τα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα σε μια διαδικασία ιστορικής εξέλιξης. Προκειμένου να τονωθεί και να επιταχυνθεί αυτή η ανάπτυξη, δεν επαρκούν πολιτικές εκκλήσεις. Η εμπειρία της ευρωπαϊκής διαδικασίας ολοκλήρωσης καταδεικνύει, ότι είναι χρήσιμη η θέσπιση κατάλληλων νομικών αρχών, εφόσον ανοίγουν κατάλληλα περιθώρια για την ανάπτυξη των κοινοτικών πολιτικών δυνάμεων. Λαμβανομένων υπόψη των εκτεθέντων στο τμήμα III ο εισηγητής υποστηρίζει, να αποσαφηνίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση τη θεσμική επιταγή του άρθρου 138Α της Συνθήκης με δύο νομοθετικές πρωτοβουλίες:
- α) ένας "κανονισμός πλαίσιο για τη νομική θέση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων" θα πρέπει να αποσαφηνίζει με δεσμευτική ισχύ τα στις παραγράφους 8 α) έως δ), 10 α) έως δ), 12 και 15 αναπτυσσόμενα κριτήρια, δικαιώματα, υποχρεώσεις και διαδικασίες.
 - β) ένας "κανονισμός περί της οικονομικής υποστήριξης των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων από πόρους του προϋπολογισμού" θα πρέπει να δημιουργεί με το εις τις παραγράφους 14 α) έως δ) και 15 αναπτυσσόμενο περιεχόμενο μία απρόσβλητη βάση για μία ευρωπαϊκή χρηματοδότηση των κομμάτων.
19. Η διάσκεψη των Προέδρων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασχολήθηκε κατά τη συνεδρίασή της στις 19 Σεπτεμβρίου 1996 με το αντικείμενο αυτής της έκθεσης. Ο εισηγητής εννοεί το αποτέλεσμα αυτής της συζήτησης κατά τέτοιο τρόπο, ότι η μεγάλη πλειοψηφία των Προέδρων των Πολιτικών Ομάδων υποστηρίζει, την από τον εισηγητή προταθείσα έννοια, ενδεχομένως με επί μέρους τροποποιήσεις, της υλοποίησης στη βάση των υφισταμένων συνθηκών με σταδιακές πρωτοβουλίες του Κοινοβουλίου και των κομμάτων. Η διάσκεψη των Προέδρων αντιμετωπίζει με επιφυλακτικότητα τη σκέψη μιας τρ- 1 οίησης της Συνθήκης, λόγω του ότι είναι αβέβαιες οι προοπτικές επιτυχίας της.
20. Ο εισηγητής σας είναι, ωστόσο, προσωπικά της άποψης, ότι μία συμπλήρωση της Συνθήκης θα ήταν χρήσιμη για τους ακόλουθους λόγους. Θα δημιουργούσε για την εν προκειμένω απαιτούμενη περαιτέρω θεσμική εξέλιξη των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων σαφήνεια και ασφάλεια. Εάν αναφέρθηκε συμπληρωματικά στο άρθρο 138Α της Συνθήκης ΕΚ η έκδοση διατάξεων του κοινοτικού δικαίου για τη διευκρίνιση της νομικής θέσης και τη βελτίωση των πραγματικών προϋποθέσεων για την εκπλήρωση της αποστολής των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων θα έχανε πλήρως το νόημα της όλη η νομική συζήτηση για την κατάλληλη νομική βάση και η περαιτέρω εξέλιξη θα αποκτούσε μία ισχυρή πολιτική ώθηση.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Παιρών κείμενο του άρθρου 138Α της Συνθήκης

"Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση στα πλαίσια της Ένωσης. Συμβάλλουν στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης."

Προτεινόμενη προσθήκη ως άρθρο 138 Α, παράγραφος 2

"Για τη αποσαφήνιση της νομικής τους βάσης και για τη βελτίωση των πραγματικών προϋποθέσεων για την εκπλήρωση της αποστολής τους, εκδίδονται κανόνες δικαίου με τη διαδικασία της συναπόφασης".

Επεξηγηματικό σχόλιο

1. Η πολιτική πρόκληση

Ο σχηματισμός πολιτικής βούλησης στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορά όλο και περισσότερο ζωτικά, για την ευρωπαϊκή κοινωνία και τους πολίτες της, ζητήματα. Στον ίδιο βαθμό πρέπει να αναπτυχθούν διαδικασίες κατάλληλες για τη δημοκρατική νομιμοποίηση των σχετικών αποφάσεων. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει την ενδυνάμωση των δημοκρατικών δομών όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Δεν μπορεί κανείς να σκεφθεί μία ισχυρή και θωρακισμένη δημοκρατία χωρίς ένα κομματικό σύστημα που να λειτουργεί. Στην προοπτική της διεύρυνσής τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα έχουν τη μοναδική ευκαιρία να ενσωματωθούν στον ήδη υπάρχοντα πολιτικό πολιτισμό της Ευρώπης.

Πρέπει να ληφθούν πρωτοβουλίες σε συνδιασμό με τον συγκεκριμένο ιστορικά χρόνο που να δώσουν τη δυνατότητα ευρύας ανάπτυξης πλουραλιστικών και ενεργών ευρωπαϊκών κομμάτων. Αυτή η πρόοδος μπορεί να συντελεστεί με τη δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η νομική βάση για τη συμβολή στη λειτουργία των ήδη υπαρχόντων ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων αποτελεί το επιτυχές και κρίσιμο άρθρο 138Α που όμως πρέπει να ενδυναμωθεί.

2. Προτεινόμενη λύση

α. Οι Συνθήκες δεν παρέχουν την κατάλληλη νομική βάση σύμφωνα με την οποία πραγματώνεται το περιεχόμενο της θεσμικής επιταγής του άρθρου 138Α. Το άρθρο αυτό λοιπόν πρέπει να συμπληρωθεί με την προσθήκη μιας κατάλληλης διάταξης που θα ανοίγει, στα θεσμικά όργανα της Ένωσης, τη δυνατότητα πιο συγκεκριμένων και πιο

πρακτικών ρυθμίσεων προσφέροντας έτσι στο θεσμό των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων τις δυνατότητες να επιτελέσουν τη θεσμική τους αποστολή.

β. Στη βάση αυτή η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εξοπλίσει τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα με :

- ένα θεσμικό πλαίσιο που να αιιοσαφηνίζει τα δικαιώματά τους, τις υποχρεώσεις τους και το δημοκρατικό πλαίσιο λειτουργίας τους,
- κανόνες που αφορούν τη χρηματοδότησή τους σε συνδυασμό με τις αρχές της δημοκρατίας, της διαφάνειας και των ίσων ευκαιριών.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ

Η συνταγματική θέση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων

I. Η πρόκληση

Τα κόμματα στην Ευρώπη είναι ένας πολιτικός θεσμός σε εξέλιξη. Δεν μπορεί κανείς να σκεφθεί μια ισχυρή και θωρακισμένη δημοκρατία χωρίς ένα κομματικό σύστημα που να λειτουργεί. Ο σχηματισμός πολιτικής βούλησης στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορά όλο και περισσότερο ζωτικά, για την ευρωπαϊκή κοινωνία και τους πολίτες της, ζητήματα. Στο ίδιο μέτρο είναι βέβαιο ότι θα αυξηθούν και οι απαιτήσεις για δημοκρατική νομιμοποίηση αυτού του σχηματισμού πολιτικής βούλησης. Με την υπέρβαση της εσωστρέφειάς τους σε εθνικό επίπεδο, τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα θα συνέβαλαν, σημαντικά στην πραγμάτωση μίας όλο και στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης. Απ' την άλλη πλευρά, δεν πρέπει να υποτιμάται ο ρόλος που παίζουν τα εθνικά πολιτικά κόμματα στο σχηματισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής βούλησης-.

Οι μεγάλες πολιτικές οικογένειες της Ευρώπης συνασπίστηκαν σε οργανώσεις στις οποίες έδωσαν το όνομα "Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα". Με την κοινή πρωτοβουλία τους συμπεριλήφθηκε το βαρυσήμαντο υφιστάμενο άρθρο 138Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την ακόλουθη διατύπωση:

"Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση στα πλαίσια της Ένωσης. Συμβάλλουν στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης."

Η υλοποίηση αυτής της θεσμικής επιταγής προϋποθέτει μία πλουραλιστική πολυμορφία ζωντανών δημοκρατικών κομμάτων. Σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει, κατ' αρχήν, να αποσαφηνιστεί το περιεχόμενο της θεσμικής αποστολής των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων το οποίο, πολιτικό, είναι πολύ σημαντικό. Στη συνέχεια πρέπει να αναπτυχθούν προτάσεις για τις νομικά κατάλληλες μορφές πραγμάτωσης της. Η εξέλιξη πάντως των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων χωλαίνει σε σχέση με το βαθμό ολοκλήρωσης που έχει επιτευχθεί στους πολιτικούς θεσμούς της Ένωσης.

II. Η προτεινόμενη λύση

Το ζητούμενο είναι, η υπό εξέλιξη Διακυβερνητική Διάσκεψη να αξιώσει να συμπληρωθεί, το άρθρο 138Α της Συνθήκης, για τα πολιτικά κόμματα, με την κατάλληλη προσθήκη για τη νομική τους βάση:

Άρθρο 138Α, δεύτερη παράγραφος (νέα)

"Για την αποσπηνισήτης νομικής τους βάσης και για τη βελτίωση των πραγματικών προϋποθέσεων για την εκπλήρωση της αποστολής τους, εκδίδονται κανόνες δικαίου με τη διαδικασία της συναπόφασης".

III. Το περιεχόμενο της θεσμικής αποστολής των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων

1. Το άρθρο 138Α της Συνθήκης περιέχει τον καθορισμό της θεσμικής αποστολής των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων που συνεπάγεται για αυτά τόσο δικαιώματα όσο και υποχρεώσεις. Μια πολιτική ένωση προκειμένου να μπορεί να χαρακτηριστεί ως Ευρωπαϊκό Πολιτικό Κόμμα πρέπει ειδικότερα:

- (α) να λαμβάνει θέση σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής και να εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή να επιδιώκει μιά τέτοια εκπροσώπηση ή να συμμετέχει κατά ένα σχετικό τρόπο στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- (β) να είναι οργανωμένη κατά τρόπο κατάλληλο ώστε να μπορεί να εκφράσει την πολιτική βούληση πολιτών της Ένωσης
- (γ) ως προς τους σκοπούς και την οργάνωση να είναι περισσότερο από μία οργάνωση προεκλογικού αγώνα ή μία απλή οργάνωση υποστήριξης της κοινοβουλευτικής ομάδας
- (δ) να δραστηριοποιείται και να είναι οργανωτικά παρούσα στην επικράτεια τουλάχιστον δύο κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν την θεσμική τους αποστολή πρέπει τα Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα:

- (α) να διαθέτουν ένα καταστατικό οργάνωσης (Καταστατικό) και ένα πολιτικό πρόγραμμα στα οποία πρέπει να υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση
- (β) στο πρόγραμμά τους και στη δραστηριότητά τους στην πράξη να σέβονται τις βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η Συνθήκη ή οι αρχές της δημοκρατίας, της προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου κ.ο.κ.
- (γ) να διαμορφώνουν το καταστατικό τους κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ο σχηματισμός της πολιτικής τους βούλησης να πραγματοποιείται σύμφωνα με δημοκρατικές αρχές και οι πολίτες της Ένωσης να μπορούν να συμπράτουν

στη διαμόρφωση της πολιτικής τους βούλησης

- (δ) να διασφαλίζουν τη θεσμική τους ικανότητα για δράση, μια ικανότητα για την οποία απαιτούνται καταστατικές διατάξεις και υπό προϋποθέσεις η απόκτηση της νομικής προσωπικότητας

3. Αφ'ότου οι μεγάλες πολιτικές οικογένειες δημιούργησαν τις Ευρωπαϊκές τους Ομοσπονδίες, ως Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα, βρέθηκαν και μέσα και τρόποι, προκειμένου να υποστηριχθεί οικονομικά η ανάπτυξή τους από τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Υπό την σημερινή τους μορφή όμως τα επιχορηγούμενα κόμματα δεν μπορούν να αναγνωρισθούν σαφώς ως τέτοια στον προϋπολογισμό, ούτε υπάρχει ο κατάλληλος κανόνας εξουσιοδότησης για την συντελούμενη χρηματοδότηση. Η κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων δημιούργησε και δημιουργεί ακόμα πολιτικά προβλήματα σε πολλά κράτη. Πρέπει, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να αντικατασταθούν οι υφιστάμενες διαδικασίες στο εγγύς μέλλον με μια θεσμικά ανεπίληπτη μορφή χρηματοδότησης, η οποία να αντιστοιχεί τουλάχιστον στα ακόλουθα κριτήρια:

- (α) Πρέπει να βασίζεται σε μία ρητή εξουσιοδότηση από ένα, για το σκοπό αυτό, θεσπισμένο κανόνα δικαίου.
- (β) Η κατανομή των πόρων πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με την αρχή της ισοότητας ευκαιριών.
- (γ) Οι επιχορηγήσεις πρέπει να συνδέονται με τις ανάγκες που προκύπτουν απ'την εκπλήρωση της αποστολής τους όπως αυτή αναδεικνύεται από το άρθρο 138Α της Συνθήκης.
- (δ) Οι επιχορηγήσεις πρέπει να συνδέονται με την υποχρέωση του αποδέκτη, να δημοσιοποιεί την οικονομική του κατάσταση.
- (ε) Οι επιχορηγήσεις πρέπει να έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και οι όροι τους πρέπει να είναι διαμορφωμένοι κατ'αυτόν τον τρόπο, ώστε να δημιουργείται για τον αποδέκτη ένα οικονομικό κίνητρο να εμβαθύνει τη σχέση του με την κοινωνία.
- (στ) Τα κριτήρια της χρηματοδότησης δεν πρέπει να είναι τέτοια που να στερούν τις ανάλογες δυνατότητες και στα νεοσύστατα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα.

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποσαφηνίσει τη θεσμική επιτογή του άρθρου 138Α της Συνθήκης με δύο νομοθετικές πρωτοβουλίες:

- (α) με έναν "κανονισμό - πλαίσιο για τη νομική θέση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων" που θα αποσαφηνίζει τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και το

δημοκρατικό χαρακτήρα της εσωτερικής τους οργάνωσης

- (β) με έναν "κανονισμό για την οικονομική υποστήριξη των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων από πόρους του προϋπολογισμού" που θα πρέπει να δημιουργεί μία νομικά ανεπίληπτη πιά βάση για μία ευρωπαϊκή χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων.

ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ
ΤΩΝ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Βρυξέλλες, 3 Οκτωβρίου 1996 (07.10)
(OR. EN)

CONF 3941/96

LIMITE

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα : Ιθαγένεια της Ένωσης

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το έγγραφο περί ιθαγενείας που υπέβαλε η αυστριακή και η ιταλική αντιπροσωπία στην Ομάδα των αντιπροσώπων της Διακυβερνητικής Διάσκεψης.

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 8

1. Θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης.
2. Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους.
3. Η ιθαγένεια της Ένωσης είναι συμπληρωματική της εθνικής ιθαγενείας και δεν την υποκαθιστά.

Άρθρο 8α

1. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από την παρούσα συνθήκη.
2. Τα νομικά πρόσωπα που συνίστανται κατά τη νομοθεσία των κρατών μελών της Ένωσης απολαύουν των δικαιωμάτων που παρέχονται στο παρόν μέρος εφόσον αυτά τα δικαιώματα εφαρμόζονται στα εν λόγω νομικά πρόσωπα.
3. Η ιθαγένεια δεν θίνει τα δικαιώματα, καθ'ολοκληρίαν ή εν μέρει, που παρέχονται στους πολίτες τρίτων κρατών από την παρούσα συνθήκη ή από πράξεις που θεσπίζονται δυνάμει των διατάξεων της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 8β

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να εισέρχεται, να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος όλων των κρατών μελών, περιλαμβανομένου του κράτους του οποίου είναι υπήκοος, και απολαύει των ιδίων δικαιωμάτων που απολαύουν οι υπήκοοι του κράτους διαμονής του, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.
2. Το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που διευκολύνουν την άσκηση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Εκτός αν ορίζει διαφορετικά η παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 8γ

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα που φυλάσσονται ή εκδίδονται από τα όργανα της Κοινότητας σύμφωνα με τις αρχές και εντός των ορίων που καθορίζει το Συμβούλιο προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η εφαρμογή των μέτρων καθορίζεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με το καταστατικό του. (*)

Άρθρο 8δ

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές καθώς και το δικαίωμα συμμετοχής στα δημοτικά και κοινοτικά δημοψηφίσματα στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θα θεσπίσει το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 138, παράγραφος 3, και των διατάξεων που θεσπίζονται προς εφαρμογή του, κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θα θεσπίσει, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Άρθρο 8ε

1. Οι πολίτες της Ένωσης δύνανται, με πρόταση υπό μορφήν άρθρων και υπογενοραυμένη από τουλάχιστον το ένα δέκατο των εκλογέων τριών κρατών μελών τουλάχιστον να ζητήσουν τη θέσπιση κανονιστικών ευρωπαϊκών πράξεων.

2. Η πρόταση αυτή υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το οποίο ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 138β.

(*) Η συνθήκη ΕΕ θα πρέπει να περιλάβει ειδικές προβλέψεις για τη διαφάνεια στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα.

Άρθρο 8στ

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138δ.
2. Κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται στο διαμεσολαβητή που θεσμοθετείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138ε.

Άρθρο 8ζ (αντικαθιστά το άρθρο 138α)

1. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι ελεύθερος προς σύσταση πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα οποία βασίζονται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της τήρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου. Τα εν λόγω κόμματα συμβάλλουν με δημοκρατικά μέσα στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και την έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.
2. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε επανγγελματικές οργανώσεις ή άλλες ενώσεις και ομάδες σε ευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις κράτους μέλους ή της Κοινότητας.

Άρθρο 8η

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού. Τα κράτη μέλη θα καθορίσουν μεταξύ τους τους αναγκαίους κανόνες και θα αρχίσουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την προστασία αυτή.

Άρθρο 8θ

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να λάβει παιδεία με γνώμονα την κοινή κληρονομιά του ευρωπαϊκού πολιτισμού και να διδάσκεται κατά τη σχολική εκπαίδευση μια γλώσσα της Ένωσης εκτός της μητρικής του γλώσσας.

Άρθρο 8ι

Το παρόν μέρος δεν επιδέχεται επ' ουδενί ερμηνεία κατά την οποία παρέχει εμμέσως σε ένα όργανο, κράτος μέλος, ομάδα ή πρόσωπο οιοδήποτε δικαίωμα να αναλαμβάνει δραστηριότητα ή να εκτελεί πράξη με σκοπό την άρνηση οιοδήποτε από τα δικαιώματα που παρέχονται στο παρόν μέρος ή τον περιορισμό τους σε βαθμό μεγαλύτερο από ό,τι προβλέπεται στο παρόν μέρος.

Άρθρο 8ια

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1993, και κατόπιν κάθε τρία έτη, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους. Η έκθεση αυτή λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη της Ένωσης.

Επ' αυτής της βάσεως, και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να θεσπίζει διατάξεις για την ενίσχυση και τη συμπλήρωση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο παρόν μέρος, και συνιστά στα κράτη μέλη την αποδοχή των εν λόγω διατάξεων σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.
